

«Нехай Божа мудрість поведе нас!»

Пастирське послання

Глави УГКЦ з нагоди Року митрополита Андрея Шептицького

Високопреосвященним і Преосвященним Архієпископам та Митрополитам, боголюбивим єпископам, всечесному духовенству, преподобному монашеству, возлюбленим братам і сестрам, в Україні та на поселеннях у світі суцям

Дорогі в Христі!

Згідно з рішенням Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, 1 листопада 2014 року в нашій Церкві розпочався Рік митрополита Андрея Шептицького. Це рік, в котрому виповнюються дві круглі дати: 70-ліття з дня смерті Митрополита, яке ми вже церковно відзначили, та 150-ліття з дня його народження, до якого ще тільки готуємося.

Ці великі ювілеї належить гідно вшанувати. Адже столітній ювілей Андрея Шептицького публічно відзначали хіба на поселеннях, тоді як на матірних землях голос нашої Церкви був скутий заборонами й репресіями. Ім'я Митрополита молитовно згадували лише за щільно затуленими вікнами підпільних молитовних зібрань чи за колючим дротом сибірських таборів.

Теперішня релігійна свобода, яка принесла нам найвищий дар — можливість вільно молитися Богові, створює також нагоду гідно й усім миром відзначити 150-річчя цього великого церковного мужа. Так, він справді був великим у ділах своїх: це батько Церкви й етнарх бездержавного народу. За переказами, він почувався позиченим своїм славним родом, окрасою якого став. Але ще більше він був нам позичений Богом, коли на Церкву й народ наш насувалася руїна ХХ століття й люди потребували Пастиря,

духовний рівень якого відповідав би викликам часу.

А далі, коли Господь забрав цю душу назад на небо, сталося диво. Бо народ усвідомив, що має у своїх руках великий скарб. Ніби та піщинка в мушлі, що обростає перламутром і врешті стає перлиною, так і постать митрополита Шептицького, огорнута добрими ділами, опоясана безцінними письментами, освячена жертвним свідченням, стала перлиною нашого християнського благочестя.

Митрополит Андрей промовляє до людей усім своїм життям. Для нас він — пастир, богослов, вихователь, проповідник, святитель, будівничий, меценат, дипломат та святий учитель віри. Перелік зробленого ним ніколи не буде вичерпним.

Він — приклад для всього духовенства, як можна вірно і жертвовно служити Божому народові. Бо митрополит Андрей не лише кермував Церквою — розбудовував цілу християнську цивілізацію, привносячи християнські цінності в такі суспільні сфери, як освіта, наука, мистецтво, охорона здоров'я, законодавство тощо. І всюди він діяв справді як слуга Божий.

Шептицький поступово реформував літургійне життя парафіяльних громад, очищуючи

(Закінчення на 2 сторінці)

Світло на просвіту і перемогу

У своїй пісні праведний Симеон називає Христа «світлом на просвіту поганам» (Лк 2,32). Не в усіх перекладах Нового Завіту грецьке *ethne* віддають як «погани». Італійською це *genti*, англійською *Gentiles* тобто «народи». Мирослав Маринович пише з цього приводу: «це призводить до смислового парадоксу, коли неюдеїв, які вже в давні часи навернулися до християнства, тобто почали вірити в правдивого Бога, ми далі називаємо „поганськими народами”», і у власних текстах вживає окреслення «неюдейські народи».

Поява народів сталася з волі самого Бога: «Коли Всевишній призначав людям насліддя, коли розділяв народи, то встановив народам межі за числом синів Ізраїля» (Втор 32,8). Євангеліє від Марка підкреслює акт віри поганського сотника, який під хрестом сказав: «Чоловік цей справді був Син Божий» (Мк 15,39). У Матея Христос перед своїм Вознесінням наказує апостолам: «Ідіть, отже, зробіть учнями всі народи» (Мт 28,19). Лука передає слова Воскреслого, який передвіщає апостолам, що будуть його свідками «аж по край землі» (Діян 1,8). Історія світу не закінчиться зникненням етнічного виміру людства. В новому Єрусалимі «ходитимуть народи

в світлі його, і царі землі принесуть славу і честь свою до нього. Брама його не будуть зачинятися вдень, ночі же там не буде. І принесуть славу і честь народів до нього» (Од 21, 24-25).

Де є джерело світла? Апостол Павло написав, що «Бог, який сказав „нехай із темряви світло засяє”, освітлив серця наші, щоб у них сяяло знання Божої слави, що на лиці Ісуса Христа» (2 Кор 4, 6). Чи маємо, отже, шукати «оригінального» Лику Христового, вистоюючи по п'ять годин в черзі, щоб поклонитися копії Мандиліону з XIV століття, як робили тисячі вірних у Львові. Це було б надто просто, якщо

(Закінчення на 2 сторінці)

Баженніший Любомир про сучасні події в Україні

«Ми переможемо, коли будемо єдині»

У церковно-народній пісні співаємо так: «В єдності сила народу: Боже, нам єдність подай». Співаємо ці слова від щирого серця. Однак в автора цього матеріалу виникають сумніви, чи ті, хто співає, мають чітке уявлення, що таке єдність народу.

Не претендуючи на вичерпне пояснення цих слів, хочу все ж таки захопити віруючих і невіруючих співвітчизників задуматися над їх змістом. Це важливо з двох причин: віруючі українці мають розуміти, про що моляться, а всі громадяни країни повинні знати, що робити, аби здійснити єдність нашого народу.

Наведу конкретні приклади, щоб пояснити, про що йдеться.

Бувають різні футбольні команди: місцеві, першої ліги та збірні. До збірних команд звичайно запрошують найкращих спортсменів країни, незалежно від того, до якої команди вони належать. Ніхто не сумнівається щодо якості гравців збірної команди.

Але нерідко буває (не тільки в Україні), що місцеві команди сильніші за збірну. Чому? Збірна команда, яка складається з найкращих,

може бути послаблена „незіграністю”: поодинокі гравці не вивчили достатньо своїх колег, натомість у місцевих командах кожен знає, чого можна сподіватися від іншого.

Ще один примір: наприкінці 30-х рр. минулого століття Адольф Гітлер старався зібрати в одну державу всі землі Європи, населені німецькомовними громадянами, навіть не питаючи їх, чи вони бажають стати частиною Третього рейху.

Так, насильно прилучено до Німеччини Австрію та частину Чехії. Є докази, що Гітлер хотів також приєднати німецькомовну Швейцарію, але не відважився. Дехто твердить, що це сталося тому, що, хоча Німеччина й мала найсильнішу в Європі армію, проте їй було б важко силою взяти країну, в якій так багато високих гір.

(Закінчення на 2 сторінці)

«Ми переможемо, коли будемо єдині»

(Продовження з 1 сторінки)

Однак існує більш достовірне припущення: Гітлер не хотів ризикувати зі Швейцарії, де, дослівно, кожний дорослий громадянин готовий боронити свою Батьківщину, маючи на такий випадок відповідну військову підготовку та визначене завдання. В отій єдності, навіть різномовних кантонів, і полягає сила Швейцарії, якої злякався Гітлер.

Ось вам приклади, яку силу дає людям єдність.

Упродовж вже більше як 200 років різні сусідні держави, які окупували українські землі, послідовно старалися порізати громадян України, щоб затерти в народі почуття єдності. Маємо безліч доказів цьому.

Зокрема, намагалися задурити українців, пропонуючи різні пільги чи підживлюючи хоробливі амбіції.

Нищівними були заходи щодо знищення культури нашого народу: заборона вживати рідну мову, фальшування історичної правди та інші подібні заходи.

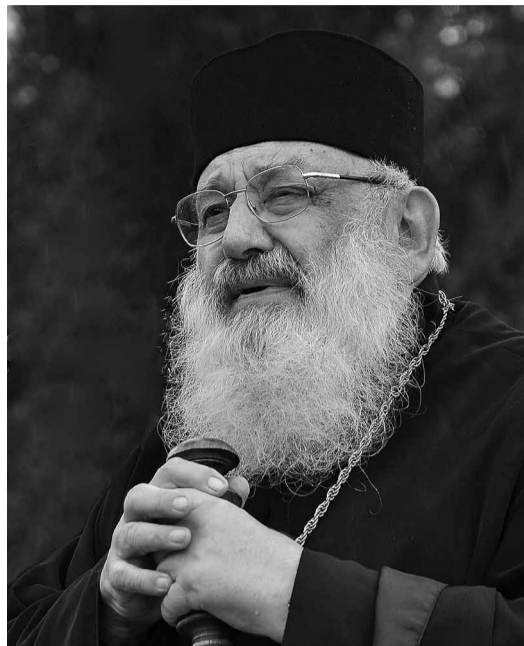
Сьогодні можемо захоплюватися тим, що більшість наших предків не дали себе знищити, попри всі перешкоди зберегли свою народну свідомість, вистояли навіть серед дуже поважних споку і нападів.

Українці зберегли почуття єдності, але не цілковито і не достатньо. На підставі чого робимо такий висновок?

У людському житті, як і в природі, є такий закон: на всяку акцію, особливо негативну, настає реакція. Її звичайно достатньо, щоб не зламатися, однак її замало, коли обставини змінюються на краще.

Це доводить приклад нашого народу.

Нас довго гнобили, нищили, але ми відстоювали свої права, інколи великим ко-

Блаженніший Любомір.

штом. Сьогодні вітаємося існуванням незалежної, самостійної держави, однак ми розгубилися. Не вповні усвідомлюємо, у чому полягає наша єдність. Усе ще даємо себе обманувати, гнобити, використовувати, немовби не бажаючи бути собою, бути сильними.

Запрошуємо шановних читачів запитати себе, як може кожний із нас узгодити свої таланти з усіма іншими, щоб ми стали зіграною, сильною командою. Щиро подумаймо, відважно обговорюймо, віддано працюймо, щоб велика сила нашого народу проявилася якнайшвидше, а тим часом молимося: Боже, нам єдність подай!

+ ЛЮБОМИР

Світло на просвіту і перемогу

(Продовження з 1 сторінки)

не магічно. Щоб про нас можна було сказати: «ви сини світла і сини дня» (1 Сол 5,5) не вистачить вшанувати реліквії, на яких з незрозумілою ревністю зосередила свою увагу Церква не тільки в Україні. Шлях до просвічення, яке сакраментально почалось в моменті хрещення, є процесом, що триває все життя, а в літургійному році має свій кульмінаційний момент у Великому пості. В Літургії Передосвячених Дарів, після першого читання зі Старого Завіту, священник, благословляючи людей свічкою, співає: «Світло Христове просвіщає всіх». На ці слова робиться три доземні поклони. За повсякденною логікою відповіддю на ці слова повинен бути підкреслений вияв самовдоволення, мовляв, бачите, що нас удостоено. Є навпаки, падаємо на землю, з якої нас узятю і до якої вернемо, виявляючи свідомість своєї слабкості і минулості. «Бо в Тебе є джерело життя, у твоєму світлі побачимо світло» — співаємо у Великому славослові. Світло Христове пролите на життя веде до визнання своєї провини, а це, пише Лешек Колаковський, «умова того, щоб бути людиною, здатність, яка робить з нас людські істоти».

Польський філософ вважає, що коли не відчуваємо своєї провини, то ми нездатні

відрізнити добро від зла. А брак цього вміння був би для людства самогубством. Критерії відрізнення не залежать від людини, вони готові, ми маємо їх прийняти. Ще одна наївність? — питає Колаковський. Так, «це одна з тих наївностей, які серйозні доктрини, такі як філософія націонал-соціалізму чи комунізму, відкидають».

Український народ не хоче вчинити самогубство. Дає докази, що відрізняє добро від зла. Понад тисячу років тому почав вірити в правдивого Бога, приймає об'явлені ним заповіді і критерії. Вже рік бореться з тими, хто, страждаючи від наслідків «серйозної доктрини», в ім'я імперських амбіцій нищить сусідні народи. Переможе в цій боротьбі, якщо уповатиме на Пастиря. Він обіцяв — каже св. Іван Золотоустий — не покидати овець. Але коли вівці стають вовками, програють, бо Пастир лишає їх. Він пасе овець, не вовків; відходить, бо не хочуть, щоб об'явилась його міць.

Сила Божа часом проявляється в безсиллі людей. Але в свіжій пам'яті більшості з нас така безсилна міць перемогла систему, яка претендувала на довічне панування над світом.

о. Богдан Панчак

Пастирське послання

Глави УГКЦ з нагоди Року Митрополита Андрея Шептицького

(Продовження з 1 сторінки)

Його від неорганічних домішок, запозичених із домінуючої тоді римо-католицької традиції. З допомогою свого молодшого брата, блаженного архимандрита Климентія, митрополит Андрей відновив чернече життя згідно з давнім студитським уставом. Йому, членові зреформованого Чину святого Василя Великого, Церква завдячує заснування східної гілки редemptористів та кількох інших західних згромаджень, як також нових жіночих спільнот богопосвяченого життя апостольського виміру.

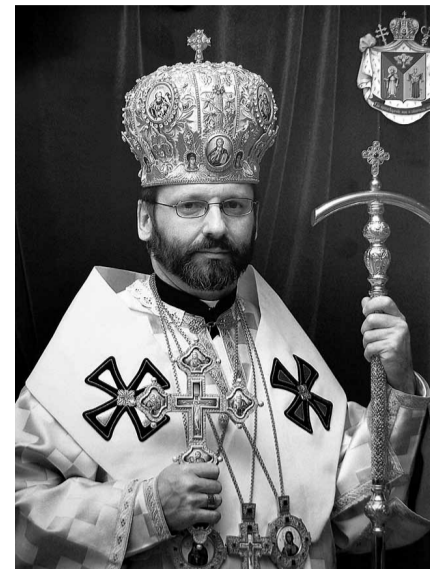
Основою його концепції Української Церкви було питання єдиного Київського патріархату, ідею якого висували ще за часів київських митрополитів Петра Могили та Йосифа Велямина Рутського. Модель церковної єдності, в якій було б визнано провід Петрового намісника, була для митрополита Андрея запорукою вірності Христовій волі та євангельській науці, а разом — ключем до свободи Церкви від надмірного втручання державних властей, яке не раз в історії оберталось підпорядкуванням Церкви політичним цілям.

Усе своє життя

митрополит Шептицький невтомно працював над зціленням церковного розколу між православним Сходом і католицьким Заходом. Він вірив, що Господь дав українському народові особливе посланництво в цій справі. Завдяки своїм унійним зусиллям владика Андрей був справжнім предтечею Другого Ватиканського Собору та сучасного екуменічного руху, особливо в царині православно-католицьких відносин.

Як один із найзаможніших українців в Галичині, митрополит Андрей вживав своє багатство не для власної вигоди чи для життя в розкошах, а задля загального піднесення свого народу. Сприяв розвитку кооперативного господарства, надавав стипендії перспективним молодим людям для вищих студій у різних ділянках науки — від богослов'я до мистецтва, історії, права та економіки. У 1905 році створив одну з найвидатніших збірок українського мистецтва як приватну фундацію, передаючи її в 1913 році українському народові і цим засновуючи Національний музей у Львові. У тому ж Львові він започаткував Народну лікарню (сьогодні Шпиталь імені митрополита Андрея Шептицького) для обслуговування насамперед бідних. Заснував читальні, школи, дитячі заохоронки (садки).

Закінчивши докторські студії в університетах Кракова, Вроцлава, Мюнхена та Відня, він добре розумів надзвичайну вагу вищої освіти та мріяв про те, щоб у Львові створити Український католицький університет. Коли польська влада цього йому не дозволила, він не склав

рук, а як перший крок до майбутнього університету, створив Греко-католицьку богословську академію у Львові, призначивши на ректора о. д-ра Йосифа Сліпого.

Як добрий пастир,

митрополит Андрей не вагався виступити на захист бездержавного народу, який не знаходив виходу з тогочасних геополітичних «чагарів». Упродовж тривалого часу він обґрунтовував перед державними властями важливість створення українських культурних та освітніх установ, української преси; обстоював право українського народу на незалежність. Під час пацифікації Східної Галичини польським військом Андрей Шептицький протестує проти знущань над українським народом. Того ж 1930 року провадить акцію протесту проти нищення Польською державою православних храмів на Холмщині та Підляшші, а відтак і на Волині. Згодом, коли на Великій Україні панував голодомор, спричинений сталінським режимом, очільник УГКЦ підносить на весь світ голос на захист приречених на голодну смерть українських селян та спільно з іншими греко-католицькими єпископами видає відоме послання «Україна в передсмертних судорогах». Відтак організовує масовий рух допомоги голодуючим під большевицькою окупацією братам і сестрам.

У листопаді 1938 року

Андрей Шептицький вітає проголошення Карпатської України й надає благословення її прем'єрові о. Августинові Волошину. Під час першої більшовицької окупації 1939–1941 років активно протестує проти переслідування українського народу, його Церкви та її духовенства. А в обставинах німецької окупації 1941 року, коли проголошують відновлення української державності, митрополит Андрей видає послання, в якому благословляє Українську Державу, а невдовзі й накреслює цілий план розбудови «Української хати».

У ті часи, коли, здавалося, шаленіло пекло на землі, з особливою

силою проявився душпастирський талант митрополита Шептицького. Як ніхто інший в окупованій нацистами Європі, він мав відвагу написати до рейхсфюрера СС Генріха Гімлера лист протесту проти знущання над євреями та проти втягування українців до цієї нелюдської акції. Він не лише оприлюднив сміливе послання «Не убий!», протиставившись машині смерті, а й разом зі своїм братом Климентієм організував цілу мережу порятунку єврейських дітей у студійських монастирях, в яких було врятовано 160 життів.

У ці часи війни й окупації

слуга Божий скликав низку архієпархіальних соборів, головною темою яких, за словами самого Митрополита, був теоцентризм — центральність божественного життя Пресвятої Тройці. Тобто в момент найбільшої загрози для Церкви та народу Андрей Шептицький шукав розв'язок не в людській, а в Божій мудрості. У його посланнях, зверненнях, промовах із різних нагод та його молитвах натрапляємо на натяки про те, що він вважав таким життєдайним — на зв'язок між Христом — Божою Мудрістю — та мудрістю людини, а в пошані до мудрості він вбачав особливу рису української душі. Вважав, що напевно більшість українського народу вибрала б бути «мудрим жебраком», а не «дурним царем». Отож читаємо в його творі «Божа Мудрість» (1932-1933): «...та одна прикмета оцінювати як слід мудрість такою, якою вона є, й тим чим є, повинна цілком нашому національному життю надати безумовно якоїсь могутньої сили...»

Чи треба після цього далеко не вичерпного переліку підказувати, на кого мали б взоруватися наше сучасне духовенство й монашество, дипломати і державні мужі, освітяни і працівники культури, меценати й добровольці?

Розповідають, що коли

після 18-річної каторги в Сибіру ісповідник віри митрополит Йосиф Сліпий прибув 1963 року до Рима, то у своїх розмовах зі співробітниками часто посилався на мудрість свого великого попередника. Не раз ставав він посеред коридору, ставлячи собі самому запитання: «А що в цьому випадку зробив би покійний митрополит Шептицький?» Думка слуги Божого Андрея, його всеохопна мудрість були для Патріарха Йосифа найбільшим скарбом для будівництва майбутнього Церкви і для вирішення проблем своїх буднів.

Тому розмова українців із митрополитом Шептицьким не припиняється ніколи. Міняються епохи, та він незмінно промовляє до нас Божою мудрістю та обставинами свого життя — промовляє так, ніби є нашим сучасником. Поставмо й ми собі це питання: а що порадив би нам митрополит Андрей Шептицький, якби був між нами сьогодні?

За якимсь незбагненим присудом Господнього Провидіння Україна знову стала об'єктом нападу з боку темного варварства, яке претендує стати «новим» словом у світовій політиці. У наше життя повернулися давні теми: історичної кривди з боку Росії, героїки справедливої війни, потреби національної консолідації та оборони. Тому з усієї проповідницької спадщини митрополита Андрея цього разу ми вибрали передусім ті його думки, які стосуються нинішнього стану війни — не оголошеної, але такої реальної та відчутної.

Митрополит, хоч і прикутий до свого інвалідного крісла, серцем відчував особливості воєнного лихоліття. Його душпастирське чуття відразу вловило, що війна спотворює людські стосунки й підважує Божий лад у суспільстві. Його перше послання-

попередження датоване вже 1 вересня 1939 року:

Час воєнний утруднює людині кермуватися вказівками тверезого, ясного розуму, освіченого вірою. Верх беруть почування, вразливість, пристрасть, а з того нерозважні кроки, шкідливі не тільки для одиниці, але і для загалу, для цілої родини, громади й народу. Ця небезпека в положенні так особливо труднім, в якому знаходиться наш народ, стається прямо грізна (Пастирське послання до духовенства про обов'язок перестерігати вірних перед намовами провокаторів та агітаторів).

Мине ще кілька років, але війна не змінить свого нелюдського обличчя:

В часі війни навіть між тими, що не воюють, або й тими, що їх ніщо не ділить, нагромаджуються такі небували кількості непорозуміння, спорів, ворожнечі, часом навіть і ненависти, що не пізнається цього світу і людей, яких зналося добре ще кілька літ тому. Люди діляться, всюди собою зайняті, не мають часу для ближнього, не мають з чого дати йому хоч добре слово, усі стали нервові, роздражнення нервів прибирає форми неврівноваженості, істерії і суспільне, чи може радше товариське життя, стає подібне до того принципіального «bellum omnium contra omnes» [війна всіх проти всіх (лат.)] Гоббеса, наслідком чого проста зичливість і християнська любов ближнього стає товаром дуже рідким, дорожчим від масла чи сала (Пастирське послання на Великдень для читачів часописів «Краківські Вісті», «Львівські Вісті» та «Рідна Земля»)

Здавалося б, у час війни

мають перестати діяти євангельські засади, тому що набирають актуальності одвічні закони відплати та помсти. Настає доба, коли створюється враження, ніби Бог затуляє від нас своє обличчя. Добрий пастир знає, що в таку добу в серцях людей може наступити велике духовне затемнення. І вони, шукаючи захисту, здатні завдавати одне одному ран. Тоді й ворогу зручно змінити тактику, оскільки вигрешною стає підризна робота: підбурювання до насильницького зведення пороху, диверсії, дезорганізація суспільного життя. І все це публічно мотивується патріотичними гаслами чи воєнними обставинами. Для митрополита Андрея це час цілковитої руїни того, що він усе своє життя плекав, — руїни, від якої народ тепер треба остерегти:

Не давайте наклонювати до яких-небудь актів насильства або непослуху, заховуйте розвагу й супокій, єдність і згоду, керуйтеся в усім розумом, просвіченим вірою. Божий Закон хай буде правилом Вашого поступовання й Вашою ціллю. Ідучи дорогою цією без ніякого сумніву найлучше послужите Батьківщині й будучности нашого народу (Пастирське послання до духовенства про обов'язок перестерігати вірних перед намовами провокаторів та агітаторів).

Ніякі людські згляди і ніякі дані приречення не оправдовують гріха проти Божої заповіді... Можуть прийти хвили, в яких будуть вам радити поступовання противне вашій совісті і Божому закону. В таких хвилях поступайте завжди як християни, вірні й послухні Божому закону (Про організацію парохій і громади).

Християнин може і повинен бути

патріотом, але его патріотизм не може бути ненавистю і ані не сміє накладати обов'язків, противних вірі... Любіть всі своє, свого тримайтеся і про своє дбайте, але стережіться ненависти, бо ненависть се чувство нехристиянське (Християнська робота).

(Закінчення на 7 сторінці)

Польська школа в Україні

Української мови, літератури, історії та інших предметів у Польщі можна навчатися у п'яти школах — Гурові Ілавецькому, Бартошицях, Перемишлі, Білому Борі та Лігниці. Існує ще солідна мережа пунктів навчання мови у державних школах, куди кожен бажачий може послати своїх дітей (інша річ, що з кожним роком цих бажачих якби менше, бо ж часом більша увага приділена наприклад урокам карате, ритміки чи іншого чогось, не менше важного).

А як ось виглядає навчання польської мови в Україні? Варто знати відповідь на це запитання навіть як аргумент у розмовах на тему польської меншини в Україні. Досліджуючи цю тему скоро можна переконатися, що бажачі навчатися польської мови в Україні мають до вибору широкий спектр освітніх пропозицій. Починаючи від окремих шкіл з польською мовою навчання, по через українські школи з класами, в яких навчають польської мови, суботньо-недільні школи (тут великою допомогою служить Римо-Католицька Церква), аж до факультативного навчання польської мови в українських школах.

В Україні діє п'ять шкіл із польською мовою навчання. Чотири з них знаходяться на Львівщині, дві у Львові — Загальноосвітня школа з польською мовою навчання № 10 ім. св. Марії Магдалини, вул. Чупринки 1 та Загальноосвітня школа з польською мовою навчання № 24 імені Марії Конопницької, вул. Кониського 4. По одній школі знаходиться в Мостиськах і в селі Стрілецьке Мостиського району. Ще одна школа є в містечку Городку Хмельницької області.

Про львівську школу № 10 в «Українському журналі» (ч. 10 за 2007 р.) автор Богдан Бачинський писав: «Усе навчання ведеться польською мовою. Окрім звичайних предметів, школярі тут вивчають і 5 таких, що їх не зустрінеш у звичайній львівській школі: польська мова та література, історія та географія Польщі, а також — релігія. Майже всі вчителі школи є вихідцями з польських родин та випускниками цієї школи. Втім, є й винятки. До школи приймаються діти лише польського походження, які на момент вступу вміють розмовляти польською, однак кожного року приходять чимало батьків, що не мають польського коріння, але бажать, аби їхні діти навчалися саме тут. Школа не має можливості прийняти всіх охочих — і, зокрема, через суттєвий брак приміщень, і через те, що дітям, які не знають польської, було б дуже важко вчитися.

Польська школа має чимало вікових традицій, які визначають і атмосферу спілкування, і процес навчання. Тут діє повноцінний дитячий театр, танцювальний гурток,

(Закінчення на 8 сторінці)

Польська школа № 24 ім. Марії Конопницької у Львові.

Учні польської школи №10 ім. св. Марії Магдалини у Львові.

Венгожевський огляд вертепів, колядок і щедрівок

Одинадцять вертепних колективів та чотири співучі групи появилися у венгожевській церкві 17 січня, щоби взяти участь у черговому, шостому, щорічному огляді цього жанру релігійної творчості організованому спільними силами парафії Воздвиження Чесного Хреста і місцевого гуртка ОУП.

Прибулих до церкви, яка на цей день замінилася на вертепний театр, привітали о. синкел Дмитро Гарасим та п. Мирослава Джурко — ведуча цілість вистави.

Вертеп з Гіжицька.

Виступають учні гурово-ілавецької гімназії.

Вертеп з гурово-ілавецького ліцею.

Діти з Венгожева.

Діти зі Срокова.

В огляді взяли участь вертепи з цілого регіону. Так, отже, були це: Початкова школа в Позезджу (кер. сестра Магдалина Ожанська), Початкова школа № 2 в Венгожеві (кер. Юрій Андрусейко), учні Початкової школи у Гіжицьку (кер. сестра Магдалина Ожанська, Роман Рапіга), учні Початкової школи у Видмінах (кер. Єва Царик), діти і молодь з пункту навчання релігії з П'єненжна (кер. сестра Моніка Кухта), учні з Початкової школи у Срокові (кер. сестра Міріам Білас), учні Початкової школи в Банях Мазурських (кер. сестра Мирослава Гнилиця), учні з пункту навчання української мови в Будрах (кер. Тимо Ірина), ансамбль «У руках Христа» з Початкової школи в Круклянках (кер. сестра Франциска Саламашек), учні з пункту навчання української мови в Гурові Ілавецькому (кер. сестра Дам'яна Вільховська), молодь з ліцею в Гурові Ілавецькому (кер. о. Богдан Крик). Після вертепів перед згромадженими у храмі зазвучали співаки.

(...) «В хаті чути звуки духовної музики, на порозі з'являються діти і всі дійові особи вертепу; дзвонар дзвонить і тричі стукає об підлогу палицею.

ДІТИ: Христос рождається!

ГОСПОДАР: Славимо його!

ЗВІЗДАР:

Щедрий вечір, добрий вечір
Мир українській світлій хаті!

ЗВОНАР: (дзвонить, виступає вперед хору)

Добрий вечір тому,
Хто в цьому дому!
Старому, молодому,
І Богу святому.
Щоб здорові були,
Щоб нас не забули:
Старший, молодий, і Бог святий!

І ХЛОПЧИК: Ласкаво просимо.

(Всі проходять до хати і співають):

Добрий вечір тобі, пане господарю, радуйся!
Ой радуйся, земле, Син Божий народився.
Застеляйте столи та все килимами,
радуйся!

Ой радуйся, земле, Син Божий народився.
Та кладіть калачі з ярої пшениці, радуйся!
Ой радуйся, земле, Син Божий народився.
Бо прийдуть до тебе три празники в гості,
радуйся!

Ой радуйся, земле, Син Божий народився.
Ой перший же празник — та Різдво Христове,
радуйся!

Ой радуйся, земле, Син Божий народився..

І ПАСТИР:

На небо щойно подивився,
А з неба ангел нам з'явився.

АНГЕЛ:

В Віфлеємі, у яслах на сні
Народилось маленьке дитя.

Наш спаситель...

І скрізь по Україні

Оновляється віра й життя» (...)

Вертепне дійство нам відоме досконало, бо ж це один з небагатьох видів фольклорної творчості, який зберігається та розвивається заодно як в материк, так і на поселеннях. Там, де живуть українці й дотримуються традиції, можна сподіватися, що у різдвяний час їхні домівки відвідають колядники, які принесуть з собою виставу заздалегідь підготовлену й окрашену добіркою колядок і щедрівок.

У свої вертепи колядники влітають та коментують актуальні події з власного подвір'я і світу. Не минули цього і вертепи, що виступали у Венгожеві. В їхніх виставах також появилася мотив наїханої та пограбованої України, появилися солдати, але ці ворожі.

Організатори огляду обіцяють продовжувати його кожного року.

Богдан Тхір

„Щоб ,були одне..“

Щороку, під час Тижня Молитов про Єдність Християн, просимо про об'єднання християнських Церков, згідно з наміром Ісуса Христа, „щоб були одне“ (І 17, 21). Також ми, греко-католики, яких часто звать вірними візантійсько-українського обряду, молимося в римо-католицьких костелах, церквах, святинях протестантських деномінацій.

За часів великих ідеологічних, культурних та менталітетних поділів, хоч під час участі в спільних богослужіннях, думаймо про єдність. Близчим стає мені прихильник православ'я, адже ми походимо з цієї самої східної традиції, протестант, що керується Божим Словом, віруючий в силу Святого Духа п'ятидесятник. Кохаю їх християнським милосердям, так само як моїх предків, незважаючи на існуючі відмінності в навчанні, історичні заколоти, часом сумний і болючий досвід по обох сторонах.

В 1910 році, під час перебігу місіонерської Конференції Місії в Единбурзі в Шотландії, представники англіканців, а також декількох протестантських Церков звернули увагу

на те, що поділ серед християн створює серйозну перешкоду в діяльності місії, а також подальшого поширення християнства. Визнано тоді, що всілякі поділи та схізми між християнами слід трактувати як скандал.

Єдність християнських Церков то не спрощене бачення однієї конфесії, з'єднаної навколо одного глави. То перш за все положення толерантності, спостереження навколо себе людей, що походять з інших традицій, пошук спільних цінностей, які стають об'єднуючим елементом.

Католицькі Церкви візантійської традиції, звані є греко-католицькими Церквами, а їх

(Закінчення на 5 сторінці)

Цього року у Києві Глава нашої Церкви Блаженніший Святослав разом зі священниками та вірянами процесією пройшли до «українського Йордану» — Дніпра, де освятили воду у прорубаній ополоці. У Львові освячен-

ня води відбувалося за участю священників усіх конфесій. Освячували її на Площі Ринок. Наш Митрополит Іван Мартиняк у Перемишлі освятив воду на Сяну.

Не кожна парафія може піти до води, тоді освячують її у по-

Водохрещта, Богоявлення, або Йордан

Свято Богоявлення, за Юліанським календарем відзначемо 19 січня (6 січня — за Григоріанським), воно завершує цикл Різдвяних свят. За традицією, де тільки є така можливість, процесійно йдемо над воду, чи буде це річка, озеро чи ставок, щоби освятити воду.

Водосвяття у Слупську.

Водосвяття у Гурові Лавецькому.

члени — грекокатоліками. На визначення окремих східнокатолицьких спільнот вживається назв: партикулярна Церква, Церква sui iuris, обряд.

Кодекс Канонів Східних Церков визначає поняття Церква sui iuris і обряд: спільнота християн, пов'язана ієрархією за законом, яку sui iuris виразно або мовчки визнала найвища влада Церкви, в цьому кодексі звана Церквою sui iuris (кан.27).

Собор Ватиканський II пояснює, що згідно з сучасним положенням, складеним

в Кодексі Канонічного Права і Кодексі Канонів Східних Церков, слід говоритися не про обряди, але про Церкви.

Католицькі східні Церкви автономні і партикулярні, взаємозалежні від Римського Престола. Мають вони такі самі

підстави віри як Католицька Західна Церква і навчають таких самих питань, що стосуються значення таїнств, апостольської спадщини і головної ролі папи римського в межі Колегії Єпископів. Відрізняються однак виконанням літургійної діяльності, сакраментальною і канонічною дисципліною, термінологією, традиційними молитвами, а також практикою.

Молимося про єдність, але добре нам в своїй спільноті, зі своїм душпастирем, при звуках добре нам відомих літургійних і молитовних формул, але незалежно від того, хоч в цих днях „молитов про єдність”, стараймося вірити Тому, який з початку володіє Однією Вівчарнею.

Христофор Шиповський

судинах в храмах, або на майдані перед церквою під хрестом. Проте, де б води не освятили, вона, наділена особливою силою, зберігає її цілий рік, аж до наступного Йордану.

У давніших часах, коли ще жили ми компактно, а в Україні, особливо по селах, і сьогодні зберігаються давні обряди пов'язані зі свяченою водою:

«Коли Ісусу Христу виповнилося тридцять років, він прийняв хрещення від Івана Хрестителя на річці Йордан. Християнські перекази оповідають, що коли Син Божий виходив із води, небеса розкрилися, і в цю саму мить на плече його опустився голуб. Це був Святий Дух. Звідси й пішла традиція хрещення у воді.

Після ранкового урочистого богослужіння в церкві процесія вирушала до річки чи водоймища.

На березі річки, знову ж таки біля льодового хреста, відбувається ще одне нетривале святкове богослужіння, потім священник занурює в річкову воду (в ополонку) хрест під спів хору «Во Йордані хрещуся тобі, Господи...». Ось тепер вода вважається освяченою, і люди набирають з ополонки у принесений із собою посуд свячену воду.

Свячена на Водохрещта вода має вживатися натщесерце. Вважається, що саме за цієї умови вона має найбільшу силу. До магічних властивостей свяченої води відносять здатність гасити пристрасті, відганяти від оселі злих духів, дарувати хворому одужання часто навіть від неви-

ліковних хвороб. Деякі священники переконані, що не існує ліків кращих за святу воду.

Принісши додому свячену воду, господар кропить усе в оселі й господарстві. Уся родина сідає до столу, перед їжею випивши свяченої води».

З празником Водохрещта пов'язані й народні прикмети:

Якщо все небо буде похмурило, то всякому хлібу родитися добре; якщо ж тільки на сході — добре вродить жито, на півдні — просо, на півночі — гречка.

Якщо цього дня ясна й холодна погода — на посушливе літо, похмура й сніжна — на рясний урожай.

Під час освячення води йде сніг — добре роїтимуться бджоли і колоситимуться хліба.

Якщо вдень випав іній, то у відповідний день треба сіяти пшеницю.

Удень йде сніг — на врожай гречки: вранці — ранньої, вдень — середньої, а ввечері — пізньої.

На Водохрещті день теплий — буде хліб темний.

Коли на Водохрещта риба табунами ходить — на рої добре.

Свято Богоявлення особливе і його поважають не тільки вірні нашої Церкви. У ньому охоче беруть участь та йдуть над воду представники інших конфесій доцінюючи силу освяченої у цей день води.

Богдан Тхір

Таємниче об'явлення Пресвятої Богородиці на Золочівщині

Багато мальовничих куточків є на Львівщині. Одним із них є село Гавареччина, що знаходиться в Золочівському районі. Це маленьке село розташоване в глибині лісів, серед пагорбів височини Вороняки. Ще до початку 90-х років минулого століття автомобільного сполучення з ним практично не існувало. Потім був насипаний щабнем вузький ґрунтовий шлях і хоч він залишився незаасфальтованим, але підтримується в хорошому стані і автомобілем сьогодні без проблем можна дістатись до села. На сьогодні у селі проживає біля 80 людей. Декількох дітей шкільного віку возять автобусом до с. Білий Камінь, де є школа. Може здаватись, що село є приречене на вимирання. Проте це не так. Село знамените своєю чорною керамікою, яка так і називається „гаварецька кераміка”. Оригінальну чорну кераміку можна купити саме тут. Зараз нею займається кілька професійних гончарів, які виготовляють різноманітні вироби, такі як наприклад: глечики, кавові сервіси, кружки, свистульки тощо.

Сестра Марія Особа, ЧСВВ. Гавареччина, 2014.

Проте Гавареччина відома не тільки цим. У далекому 1948 році — 6 вересня — трьом місцевим дітям Стефанії, Ользі та Марії, які пасли худобу недалеко від села явилась Пресвята Богородиця. Об'явлення бачив також 19-ти річний Богдан який окремо пас худобу. Зараз серед живих залишилась лише одна Марія Особа. Звичайно в тодішні часи дикого сталінізму говорити про об'явлення чи будь-яку іншу тему пов'язану з Богом було суворо заборонено владою. Тому об'явлення залишалось темою табу у СРСР. Лише після після того як «нерушимий» Союз розлетівся, правда про ці події почала доходити до широкої громадськості.

Хоча багато часу вже минуло з 1948 р. та багато змін відбулось в Україні, подія об'явлення Пресвятої Богородиці на Золочівщині залишається маловідома широкій громадськості. Чомусь автор переконаний, що ця подія заслуговує на те, щоб про неї було відомо широкій аудиторії, оскільки це може мати важливе значення як для

(Закінчення на 6 сторінці)

Таємниче об'явлення Пресвятої Богородиці на Золочівщині

(Продовження з 5 сторінки)

сучасної України, так і Української Греко-Католицької Церкви зокрема.

На сьогодні лише Марія Особа залишається єдиним свідком цієї події. Влітку 2014 р. автору вдалося зустрітись і порозмовляти з нею в Гавареччині, де вона проживає разом з родиною своєї племінниці.

Марія Особа належить до Сестер Чину Святого Василя Великого (в поточній мові до сестер Василян) Української Греко-Католицької Церкви. Сестра Марія, якій в цьому році 2015 будемо святкувати 80 років, ще слава Богу має здоров'я виконувати різні обов'язки коло хати. Хоча має вона проблеми з ногами, її розум ясний а погляд проникаючий у саму душу людини. Так наче вона зазирає в само серце свого співрозмовника. Вже пізніше пишучи цю статтю автор зрозуміє, що цим даром наділила її сама Богородиця. Приведу цитату зі спогадів с. Марії («...») снілася Богородиця лише в темних одежах. Я плакала перед Нею і жалілася, що люди мені не вірять про її об'явлення, а Вона відповіла, що не всім можна розказувати. Я спитала: «А кому ж, Матінко Божа?» Вона поглядила мене по голові: «Тобі буде дано кому. Не всім вір». З тих пір я дійсно безліч разів зустрічалася з людьми, яким чомусь не могла розповідати — щось з середини, чи то зі серця, не давало мені вести розповідь».

У розмові сестра згадує про цей пам'ятний 1948 рік і розповідає про незвичну подію свідком якої вона була. Для тих хто хоче прочитати її спогади з перших уст рекомендую статтю: «Об'явлення на Святій горі» опубліковану в журналі «Діти Непорочної» № 5, 2003, а електронну версію статті можна знайти тут: http://te.zavantag.com/tw_files2/urls_107/9/d-8155/7z-docs/1.pdf.

Спробуємо навести лише те, що напевно знаємо про об'явлення Матері Божої на Золочівщині. Об'явлення сталося 6 вересня 1948 року приблизно між 6.00 а 6.30 вранці.

Об'явлення відбулось на пагорбі, що знаходиться між селами Гавареччина, Білий Камінь, Черемошня, Ушня, який тепер носить назву Святої Гірки (Гори).

Свідками об'явлення були:

- Марія Іванівна Особа 1935, р.н.
- Стефанія Йосипівна Гирча 1936, р.н.
- Ольга Олександрівна Ванцовят, 1937 р.н.
- Богдан Бернарський, 1929 р.н.

Які маємо докази об'явлення? Насамперед це свідчення сестри Марії Особи дані нею під присягою. Крім цього колись напіввисохла криниця на Святій Гірці після Об'явлення наповнилась водою і до сьогодні вода б'є з неї. Обгоріле дерево клен, над яким з'явилася Богородиця — він ріс трохи вище, метрів за сто від кринички. Після Об'явлення його листя обсіпалося, а кора потрескалася та повідпадала. На кожному листочку можна було побачити малюнки маленьких ікон: Матері Божої Неустанної Помочі, Голови Ісуса у терновому вінку, Пресвятої Родини, Матінки Божої з Дитятком Ісусом. Лінії малюнків були чорними, а якщо дивитись крізь них на сонці — вони мерехтіли кольорами... Ці листочки порозбирали місцеві жителі. Сам клен атеїстична влада СРСР знищила до останньої гілочки, до корінчика, до листочка. Можливо, що хтось ще має ці листочки, які становлять історичну цінність. Останній свій листочок сестра Марія недавно віддала якійсь польці, яка відвідала її. Варто спробу-

вати відшукати цю особу і попросити хоча б про світлинку цього листочка.

Кам'яний відбиток стопи, долоні і півобличчя у профіль Пресвятої Богородиці (на жаль доля цього відбитка на сьогодні не є невідомо. Сестра Марія, яка чудовним способом знайшла відбиток, залишила його біля джерела, а потім він пропав. Є надія, що в майбутньому він віднайдеться).

Важливе також свідчення кілька осіб про чудесне uzдоровлення хворих, які побували на місці об'явлення.

Яка ціль Об'явлення Пресвятої Богородиці? Сама с. Марія вказує небагато подробиць про цю подію. Зазначає лише те, що очі Богородиці були зведені вгору, руки теж підняті догори, а в правій руці тримала хрест. Вид Ясної Пані — як називає її с. Марія — був сумний. Варто додати, що перед об'явленням Богородиці з'явився — цитую свідчення с. Марії: «чорний, терневий, колючий вінок, який обкружився три рази навколо ясно-го проміння і зник». Постає Богородиці була скерована на південь, можливо трошки в західну сторону. Богородиця не промовила жодного слова лише потім у снах Вона розмовляла з с. Марією.

Як згадувалось раніше через атеїстичну позицію советської влади є дуже мало публікацій про цю подію. Можна спробувати задати питання, якою є ціль об'явлення Пресвятої Богородиці. Очевидно, що об'явлення в надзвичайно важкому 1948 році, коли атеїстична влада знищувала Церкву мала на меті підтримати віру українців. Проте автор вважає, що об'явлення було також скероване і у майбутнє — у часи, коли УГКЦ вийде з підпілля і міцно встане на ноги.

І тут починається історія, яка тягнеться до сьогоднішніх днів. Склалося так, що зараз на Святій Гірці Автокефальна православна церква (УАПЦ) збудувала кілька церков та так званий „монаший скит” (так званий тому, що у ньому практично немає монахів). Церковні газети УАПЦ активно пропагують об'явлення Богородиці, яке мало місце, організовують паломництво на Святу Гірку (див. напр <http://zlochiv.net/vidbulasya-17-tarproschado-svyatoji-hory/>) при цьому замовчуючи факт, що єдиний живий свідок с. Марія займає активну позицію приналежності до УГКЦ. Більше того, нез'єдинені брати з УАПЦ виставляють на показ кам'яну стопу, яку нібито залишила Богородиця, хоча згідно свідчень с. Марії оригінал пропав давним давно. Прагнучи якось обґрунтувати свою позицію деякі священники УАПЦ пишуть про об'явлення в 1957 р. Богородиці над Почаєвським монастирем (який, як відомо, є тепер оплотом Московського патріархату) та її пересування повітрям до Святої Гірки на приклад (див. статтю «Свята земля на Львівщині» о. Тараса Машталіра, настоятеля парафії Преображення Господнього у м. Львові УАПЦ; №8 231 серпень 2011; електронну версію можна знайти тут: http://stavropigia.lviv.ua/fileadmin/YB/vega_8_2011.pdf).

Така позиція УАПЦ, на думку автора, не до кінця відповідає справжньому образу Об'явлення та загушовує історичні факти. Дальший активний розвиток паломництва на Святу Гірку ієрархами УАПЦ з поминанням будь-яких згадок щодо фактичної приналежності свідків об'явлення та тодішніх мешканців навколишніх сіл до лона УГКЦ створює проблему непорозуміння. У свою чергу позицію УГКЦ щодо об'явлення скоріше можна назвати очікуванням. Бракує

оцінки цієї події вищими ієрархами Греко-Католицької Церкви. Цілком можливо, що ця затримка є викликана тим запитанням, яке поставав автор, а саме: яке послання скерувала до нас Пречиста Діва Марія?

Можливо, що час на відповідь ще не настав. Можливо, що сама с. Марія дасть нам відповідь на це питання. Можливо хтось інший.

Важливим є інше. Варто пам'ятати, що ця подія мала місце і не забувати про тих хто був її свідками. Вже так склалося, що че-

рез роки пригноблення бракує нам мудрості і відваги Митрополита Андрія Шептицького, який часто супереч тодішнім поглядам, закладав фундаменти для майбутнього розвитку Церкви. На закінчення хочу запросити всіх хто зацікавиться об'явленням 1948 року відвідати Святу Гірку, попити води з криниці та побачити там місце, де Пресвята Богородиця молилась за весь Український народ.

Володимир Мосоров,
01.01.2015 р.Б.

Священик УГКЦ з Маріуполя

«Коли звідусіль лунають постріли, то людям страшно йти на молитву...»

У кожного з нас щодня здригається серце від новин про події у східній частині нашої держави. Важко оговтатися, зокрема, від страшною загибелі невинних мирних жителів у Маріуполі внаслідок обстрілу бойовиками житлових районів міста.

Однак у гарячих точках нашої Батьківщини є маленькі «оазиси надії», де люди продовжують гуртуватися навколо Христа.

Одним із таких «оазисів надії» є парафія Преображення ГНІХ у Маріуполі, яка діє тут протягом восьми років. Її настоятель — священник із Гуцульщини о. Ростислав Спринюк. В інтерв'ю розповідає про теперішнє життя цієї парафії та ділиться своїми роздумами про війну.

Отче Ростиславе, з чого розпочалося життя УГКЦ в Маріуполі?

Парафія була заснована в 2007 році, але постійних богослужінь тут не проводилося. Час від часу сюди приїздили священники з різних міст тодішнього Донецько-Харківського екзархату УГКЦ, а також владика Степан (Меньок). Спочатку богослужіння проводили в різних помешканнях парафії: служили там, де була можливість. У 2009 році вдалося придбати приватну будівлю для постійного проживання пароха: тут, у тимчасовій каплиці, почали молитися. Але ж немає нічого більш постійного, як тимчасове! Тому ця каплиця діє і дотепер. Ми її дещо оновили і зробили комфортною для людей. Тут із 2010 року я мешкаю разом із дружиною та дітьми.

Зрозуміло, що теперішнє парафіяльне життя зазнало змін. Чи багато людей відвідує богослужіння тепер?

о. Ростислав Спринюк.

Наша парафія зазнала певних змін. На початку нашими прихожанами були вихідці із Заходу країни. А зараз більшість парафії становлять місцеві. Серед них є багато росіян. Із початку цієї війни, особливо наприкінці минулого літа, після трагедії в Іловайську, коли війська підійшли до Маріуполя, близько 70 відсотків парафіян покинули місто. Я з'ясував це під час йорданських відвідин осель парафіян. Багато вірних мобілізувалися, не менше виїхали до Львова і Тернополя. Ті, що залишилися, приходять на богослужіння. Однак їм страшно збиратися в одному місці. На вечірні переважно не ходять, бо бояться обстрілів. Улітку в мене проживало три сім'ї біженців із Донецька, Шахтарська і Макіївки. Згодом, як війська підійшли до міста, вони виїхали.

Чи змінюється ставлення до УГКЦ в Маріуполі?

Греко-Католицьку Церкву тут належно не сприймали. Ситуація тут була навіть гірша, ніж у Донецьку. У Маріуполі нас вважали або греками, або католиками, або протестантами і навіть сектантами. Коли розпочалися ці тяжкі події в Україні, УГКЦ зарекомендувала себе більше як духовна і настановча церковна інституція. Бо, крім усього, у нашій парафії активно провадиться волонтерська діяльність (збираємо речі і кошти для біженців і потребуючих). Коли звідусіль лунають постріли, то людям страшно йти на молитву, — страшно вже від цієї думки, що в тебе можуть влучити. Але є й такі, які постійно приходять і моляться за мир і спокій. Щодня ми молимося на Божественній Літургії.

Чи співпрацюєте з представниками інших Церков у місті?

Ми активно співпрацюємо з римо-католиками, з православними Київського патріархату та протестантами. Разом нам успішно вдається займатися волонтерством. Це такий позитивний момент, коли Церкви об'єднуються заради того, щоб допомагати потребуючим.

Пастирське послання...

(Продовження з 3 сторінки)

Найкращим засобом, який припиняє зневірени роздори і створює умови для позитивної праці, є національна єдність. Митрополит Шептицький бачив, що в суспільному житті українців раз у раз відтворюється їхня фатальна схильність до взаємної ворожнечі, і невтомно боровся за примноження єдності. Цим своїм словом він промовляє до нас і сьогодні:

До досягнення наших національних ідеалів треба нам єдності... Треба нам, оскільки це тільки можливе, усунути всякі роздори і все, що ділить, і всіма силами змагатися до досягнення, по змозі, якнайбільшої єдності (Лист до православних архиєреїв в Україні).

Як довго не буде між нами християнської єдності, так довго й найслабший противник буде від нас сильніший (Не убий).

Найбільшою небезпекою

є внутрішні роздори, поборювання себе взаємно і впливаюча з роздорів атаманщина, котра вже так дуже много причинилася до руїни і упадку усіх наших подій при першій нашій пробі побудувати Укр[аїнську] Державу (Про організацію парохій і громади).

Для нас, що зовсім недавно пережили зародження української політичної нації, в якій поєдналися серця представників багатьох етнічних груп, особливо значущим буде знайти в писаннях митрополита Шептицького таку фразу, ніби списану із сьогоднішнього:

Між вами були люди і іншої національності, які однак з таким пожертвуванням працювали для нашого народу, що стались в повному значенні того слова нашими найближчими й найдорожчими співробітниками у винограді Хр[истовому] (Послання до монастих Чинів і Згромаджень про переслідування Церкви радянською владою та обов'язок і надалі працювати для добра Церкви й народу).

Чи зверталися до вас із духовними потребами вірні інших конфесій?

Зверталися православні Московського патріархату, більшість із них стали прихожанами нашої Церкви. Багато військовиків сповідаються.

Чи плануєте залишитися тут і надалі?

Я б хотів тут залишитися. Однак, якщо ця територія не належатиме Україні і новій владі не сподобається наша душпастирська діяльність тут, то, напевно, мені доведеться звідси виїхати.

Чи є якісь потреби в парафії чи навіть у вас? Питаю, бо думаю, що той, хто прочитає нашу розмову, можливо, захоче якось допомогти.

Моліться за мене! Було б добре, щоб у нас в храмі був свій кивот. Загалом люди зараз збідніли. Зарплати малі, є багато таких, що не працюють. Заводи стоять. Тому з людей ми нічого не беремо. Якщо людина сама жертвує, то, звичайно, її особиста справа. Але, як священник, відчуваю, що маю, навпаки, спинити її, щоб вона подумала найперше про свою сім'ю. Бо Церква виживе з Божого допомогою. Господь не покине своєї Церкви. Якщо справді хтось хоче чимось допомогти, то, як я вже сказав, може підтримати біженців, а їм дуже потрібні предмети гігієни, медикаменти, теплі речі. Також дуже бракує дитячих речей (підгузки, одяг).

Руслана Ткаченко,
прес-служба
Донецького екзархату УГКЦ

Учасникам ненасильницького протесту

на Майдані не раз здавалося, що митрополит Андрей є поміж ними. Чому? Та тому, що Майдан молився. Українська Революція гідності не була б такою успішною, якби не молитва. Про це значення молитви нам треба пам'ятати і сьогодні, коли на Сході України точиться війна з російськими військовими угрупованнями. Ось чому ті з нас, хто самовіддано формував молитовний Майдан, напевно, відчують свою душевну суголосність із такими висновками Андрея Шептицького:

Ми є свідками історичних подій, які на всі часи стануть ясным доказом, чим є молитва для людства (Пастирське послання до духовенства про церковне правило та розпорядження для духовенства про обов'язок священника відмовлявати церковне правило).

Все те, — що видавалося неможливе і нездійсненне, виявилось можливе, бо й найбільші перешкоди усуваються тоді, коли Бог якесь діло благословить і хоче його довести до кінця (Звернення з приводу завершення IV Архиепархіяльного Собору).

Таємниця такого дивовижного пророчого слова митрополита Андрея проста: його найбільше багатство було не від цього світу, бо він посідав Божу Мудрість і Божий мир. З усіх видів діяльності цього слуги Божого, його праць, молитов і повчань, мрій і страждань, заповітів і завдань, що їх він нам залишив, і сьогодні випромінює Божественна благодать. Це й визначило калібр його особи: «Велетень Свято-Юрської гори» був передусім велетнем духу. Ось чому, коли ми натрапляємо в церковно-історичних текстах на слово «Митрополит», подане без імені, нам не треба загадувати, хто це такий: ми всі знаємо, що це — Андрей Шептицький. Коли в якомусь виступі почуємо вислів «слуга Божий» (термін, яким означають кожного, стосовно кого в Католицькій Церкві розпочато

справу про можливу беатифікацію), думка наша відразу докінчує: «митрополит Андрей Шептицький».

Як це часто буває з великими постатями, за іменем Андрея Шептицького все ще тягнеться шлейф ворожих наклепів і недобророзумних спотворень. Зловісні тоталітарні системи все ще тримають частину людей у своїх ідеологічних тенетах. Проте не покладають своїх рук ті, що були врятовані завдяки Митрополитові, чи ті, що навіки осяяні його духовною величчю. А тому крок за кроком крига недовіри й нерозуміння довкола постаті Шептицького скресає. Для прикладу, 2012 року «за його відважні дії, співчутливість щодо переслідуваних єврейсько-українських співгромадян і тривалий приклад відданості фундаментальним людським правам і найвищим обов'язкам людського роду» митрополита Андрея одностайно вшанував Парламент Канади.

Українська Греко-Католицька Церква

вже давно впевнена, що митрополит Андрей Шептицький є святою особою, учителем і свідком Христової віри та взірцем досконалого християнського життя. Працюймо і молимося, щоб його прославила славою святих Вселенська Церква, бо цього велетня духу повинні пізнати всі народи. Є докази про чудесні оздоровлення, отримані за його посередництвом. Але чи не найбільшим його чудом є саме відродження УГКЦ, про яке він на смертному ложі пророкував.

Утім, попереду здійснення ще одного пророцтва митрополита Андрея, даного ним у той же смертний час, — пророцтва про Україну. Так, сьогодні наша держава в небезпеці, а українці — у неспокої. Проте саме

на порозі своєї смерті — у той момент, коли Бог відкриває перед праведником Небо й усі тайни майбутнього, — наш Праведник побачив відродження нашої країни:

Україна увільниться зі свого упадку та стане державою могутньою, з'єднаною, величавою, яка буде дорівнювати другим високо розвинутим державам. Мир, добробут, щастя, висока культура, взаємна любов і згода будуть панувати в ній. Все те буде, як я кажу, тільки треба молитися, щоби Господь Бог і Мати Божа опікувалися все нашим народом, який стільки витерпів, і щоби ця опіка тривала вічно.

А як могли б ми наблизити той час? Як йому сприяти? Здається, з усіх настанов Митрополита ми не знайдемо більш актуальної для нашої днини, ніж ця, — і хай вона буде настановою нашої Церкви всім вірним у його Рік:

Не зриваючи однієї хвилини, лише безупинним напруженням і безупинними жертвами аж до крові і смерті многих поколінь двигатиметься народ. І легше часами кров пролляти в одній хвилині ентузіазму, чим довгі літа з трудом сповнювати обов'язки і двигати спекоту дня і жар сонця, і злобу людей, і ненависть ворогів, і брак довір'я своїх і недостатку помічі від найближчих, і серед такої праці аж до кінця виконувати свої завдання, не чекаючи лаврів перед побідою, ані винагороди перед заслугою! (Слово до української молоді).

Слуго Божий, митрополите Андрею, моли Бога за нас грішних!

† СВАТΟΣЛАВ

Дано в Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, у день Святого всехвального апостола Андрея Первозванного, 13 грудня 2014 року Божого

Буремний і трагічний період історії УГКЦ (1939-89 рр.)

Двотомна монографія о. Богдана Праха „Духовенство Перемишської єпархії та Апостольської адміністрації Лемківщини” — це нагода для сучасників зрозуміти трагічний період (1939-1989 рр.) для тогочасної УГКЦ та її духовенства. Книгу видавництва Інституту історії Церкви УКУ презентував 13 січня у Львові її автор — о.-ректор УКУ Богдан Прах.

Том 1 монографії представляє біографічні нариси (1939-1989). Том 2 — документи і матеріали (1939-1950). Досліджуваний період — це роки, коли УГКЦ пережила воєнне лихоліття, радянські, німецькі та польські репресії й насильну ліквідацію, ув'язнення, заслання та депортації духовенства і вірних.

Відкриваючи презентацію, президент УКУ владика Борис (Гудзак), наголосив, що ця велична наукова праця є фундаментальною, оскільки представила цілий зріз історії Церкви-мучениці у нелегких долях греко-католицького духовенства. Книга містить чимало історичних світлин, які передають дух того часу.

Д-р Олег Турій, проректор Українського католицького університету та редактор книги, розповів, що о. Богдан Прах працював над монографією понад 20 років. У книзі використаний архівний матеріал і численні інтерв'ю з очевидцями подій та родичами репресованих, відтворено життєвий та душпастирський шлях, мучеництво та ісповідництво віри єпископів і священників, а також представників чернецтва.

У монографії о. Богдан розшукав інформацію про вихованців Перемишської духовної семінарії в останні роки її існування. У другому томі отець Богдан опублікував велику кількість документів, що висвітлюють долю духовенства й події на теренах історичної Перемишської єпархії під час особливо жорстоких переслідувань 1939-1950 рр. Серед матеріалів: витяги з кримінальних справ проти перемишських єпископів Йосафата Коциловського та Григорія Лакоті, а також проти багатьох священників і вірних, документи парафіяльних і деканальних урядів про депортації українців та терор з боку польської влади та збройного підпілля, спогади репресованих душпастирів та їхніх рідних тощо.

«Ця книга — пам'ятник тим священникам, які пережили воєнне лихоліття, репресії. Робота над дослідженням була масштабною та

складною. За першочергову мету поставив скласти перелік священників, які були ув'язнені та померли під час війни. Із 1990 до 2006 року працював над тим, щоб зрозуміти загальну картину того часу. За 16 років роботи в архівах та спілкування вдалося зібрати 5 тисяч свідчень, 100 тис. архівних матеріалів», — зазначив автор книги о. Богдан Прах.

Він не зупинятиметься лише на цій книзі. У планах о.-ректора написати подібну книгу про тогочасне духовенство Львівської архієпархії УГКЦ, доля якого не менш трагічна.

Довідка

Перемишська єпархія є однією з найдавніших єпархій Східної Церкви. До 1939 року Українська Греко-Католицька Церква розвивалася й жила своїм повним автономним життям. Перемишська єпархія тоді налічувала 45 деканатів, 640 парафій та 1 159 380 вірних; духовні послуги несло 746 священників і керували нею два Владика. Катедральна Капітула нараховувала 5 крилошан-прелатів, 3 — соборних і 7 — почесних крилошан.

В Апостольській Адміністрації Лемківщини було 9 деканатів, 111 парафій, у яких працювало 127 священників серед 127 305-ти вірних.

(ред)

Пам'ятник Св. Володимирові Великому у Гданську

Пам'ятник Володимирові Великому в Києві.

«(...) з досвідом століть та з тою самою вдячністю, що й усі наші предки, величаємо Всевишнього за дар християнства. Цей дар зробив наш нарід народом Божим, народом святим, народом християнським і культурним та в довгому ряді століть давав нам усе силу поборювати всі труднощі життя й зберігати спадщину дідів та прадідів, передаючи її будучим поколінням».*

Українська греко-католицька парафія у Гданську, Християнське Братство св. Володимира В. і Фундація св. Володимира Хрестителя Київської Русі, звертається до Вас із проханням про допомогу при поставленні пам'ятника київського князя, св. Володимира Великого, Хрестителя Русі-України.

Пам'ятник скульптора із України Геннадія Ершова планується відкрити у суботу 23 травня 2015 р. з нагоди 1000-ліття упокоєння володаря та засновника Київської Церкви, якої гілкою являється і Українська Греко-Католицька Церква.

Св. Володимир охрестивши Русь-Україну в 988 р., коли це була одна єдина нерозділена Церква (роздор прийшов щойно в 1054 р.) є для нас винятковим Покровителем об'єднання всіх Церков Святоволодимирового Хрещення Київської Традиції. Вагомість Святого Володимира також у цьому, що зачислений до лику святих Східної (28.07) і Західної (15.07) Церков, став святим в екуменічному загальнохристиянському вимірі.

Св. Князь Володимир Великий через охрещення Київської Русі об'єднав Русь-Україну з Європейською спільнотою християнських народів, включаючи її у простір європейської християнської цивілізації. Тим самим він може стати і Покровителем об'єднання сучасної християнської України й Європи. Особливо про Його покров треба усім пам'ятати сьогодні, у ці важкі для України дні на дорозі євроінтеграції, коли українській народ високою ціною, терпінням, кров'ю та життям боронить підвалин, на яких будував державу Князь Володимир Великий.

Місто Гданськ, яке стало символом упадку комуністичного тоталітаризму, символом солідарності і мирного зруйнування залізного муру-завіси між Сходом і Заходом у ХХ ст. вповні заслуговує, на те, щоб у ньо-

му, при Українському греко-католицькому конкате Соборі Вроцлавсько-Гданської Єпархії, постав пам'ятник великого державотворця, церковного діяча, політика і християнина, святої людини — нового ап. Павла, яка без перебільшення може стати прикладом для сучасних і майбутніх поколінь християнської України, Європи та всього світу.

Поза Україною пам'ятники св. Володимира Великому вже поставлено між іншими в Англії (Лондоні), в Канаді (Торонто), в Австралії (Брізбен), Аргентині (Буенос-Айрес).

Нагодою до зглиблення значення святого Володимира Великого буде міжнародна наукова сесія 16 травня 2015 р. у відкритому 31.08.2014 р. Європейському Центрі Солідарності у Гданську, на яку сердечно запрошуємо усіх бажаючих.

Заохочуємо всіх людей доброї волі підтримати реалізацію нашого проекту пожертвами на завершення цього плану спорудження пам'ятника св. Володимира Великому — основоположнику понад тисячолітньої державності України-Русі.

Сьогодні, 1000 літ від смерті князя св. Володимира Великого Україна також на дорозі євроінтеграції, а слова згаданого уже Пастирського Послання з нагоди 950-ліття Хрещення Русі-України (1938 р.) Митрополита Андрея Шептицького і зараз актуально звучать і заохочують:

„Спадщина св. Володимира назначена була від самого початку тяжким, великим хрестом — хрестом браку згоди й єдності. (...) Та якщо над тією руїною, що від століть триває, сяє знак хреста, то ця недуга не на смерть, але на те, щоб явилася Божа слава в ній або через неї. (...) у сильному переконанні, що наш нарід може власне через ті обставини, у яких його Боже Провидіння поставило, може, і певно, відповідь Божому покликанню в історії людства. (...) Даймо нашому Батькові у вірі, Великому Рівноапостольному Князеві св. Володимирові, ту потіху, щоб бачив свій нарід переслідуваний і терплячий, а сильний бодай тою силою, що її дає моральна і духовна єдність»

Українська греко-католицька парафія у Гданську
Християнське Братство

200-річчя від дня народження отця Михайла Вербицького (1815-1870) та 150-ої річниці першого публічного виконання національного гімну України

**ПЛАН ЮВІЛЕЙНИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ ЗАХОДІВ
В ЧЕШТЬ ОТЦЯ МИХАЙЛА ВЕРБИЦЬКОГО
У МЛИНАХ ТА ПЕРЕМИШЛІ
ПІД ПАТРОНАТОМ ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬЩІ
БРОНІСЛАВА КОМОРОВСЬКОГО**

04.03.2015 (середа) (за варшавським часом!)

09.30 — зустріч Глави УГКЦ СВЯТОСЛАВА на кордоні Корчова-Краківець

10.00 — очікування в Млинах на приїзд Глави УГКЦ СВЯТОСЛАВА

11.00 — Урочистості біля могили о. Михайла Вербицького, в каплиці ПАНТЕОНІ

- Процесійний хід духовенства з Церкви Покрови Пресвятої Богородиці до могили отця Михайла Вербицького
- Митрополит Перемисько-Варшавський Архієпископ Іван (Мартиняк) вітає Главу УГКЦ
- Панахида біля могили отця Михайла Вербицького. Панахиду очолює Глава УГКЦ Святослав у сослуженні владик та духовенства. Співають хори:

Польська школа в Україні

(Закінчення з 3 сторінки)

є також чимало спортивних секцій. Окрім того, в школі існують гурток доброго тону та гурток ручної праці, де майбутніх дружин і матерів вчать усього того, що вони повинні вміти. Однією з найдавніших традицій школи є святкування «стоднівки» (100 днів перед випускними екзаменами), коли діти, батьки, вчителі та гості влаштовують забаву, після якої наступає тривалий період підготовки до випускних та вступних іспитів».

Це було у 2007 р. Сьогодні багато не помінялося. Про це розповіла нам, між іншим, група молоді, з якою ми зустрілися в порозі школи ім. св. Марії Магдалини літом 2014 р. у Львові. Молоді люди зібралися якраз на зустріч перед вакаційним виїздом до Польщі. А нас, що приїхали до Львова туристами і мандрівниками, якимось дивно порадувало те, що молоді люди вільно володіли польською мовою. Може тільки з такою різницею, що мелодійність її дещо інша від мови вживаної нащодень на материк.

Львівські школи містяться в історичних будинках. Натомість інші розпоряджаються новозбудованими. Точніші інформації про польськомовне навчання в Україні ми можемо віднайти, наприклад, на сайті польського Генерального консульства у Львові.

(ред)

св. Володимира Великого у Польщі
Фундація св. Володимира Хрестителя
Київської Русі в Кракові

Пожертви на пам'ятник св. Володимира Великого можна вплачувати на парафіяльний банківський рахунок:

**Greckokatolicka Parafia w Gdańsku,
ul. Zaulek. św. Bartłomieja 1, 80-847 Gdańsk
67 1500 1025 1210 2007 5525 0000**

* Спільне Пастирське послання Митрополита Андрея та Єпископату Галицької Церковної Провінції з нагоди 950-ліття Хрещення Русі-України, 1938, Львів

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний місячник. Видає Українська Католицька Церква у Польщі.

Редагує колегія: **о. синкел д-р Євген Попович, Богдан Тхір** (т) — секретар редакції (тел./факс дом. 89 761 04 21), **о. Богдан Панчак** — богословський відділ, **Дарій Гаврилець** — технічна редакція, **о. Роберт Роса** — Вроцлавсько-Гданська єпархія.

Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції.

Матеріалів не замовлених не відсилаємо. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.

Матеріали до публікації просимо висилати у машинописах або у чітких рукописах.

Kuria bp., ul. Basztowa 13, 37-700 **Przemysł**, tel./fax 16 678-78-68
e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl

Kuria bp., Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77,
fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl

Adres «BLAHOWIST»; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Iławeckie,
redakcji: tel. 89 761-04-21, e-mail: blahowist@poczta.onet.pl

Bank Spółdzielczy w Górowie II, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001